

2026

Sanskrit Dharmasastra

MADSC201

मनुस्मृति:-२

Marks-80

Time- 3 hours

लघूत्तरीया: प्रश्नाः

1×10=10

1. मनुसंहितायां कति अध्यायाः सन्ति?
2. 'ऋतम्' शब्दस्य अर्थः कः?
3. 'ब्रह्मावर्तः' शब्देन किं बुध्यते?
4. कुल्लूकभट्टप्रणीतस्य मनुस्मृतिग्रन्थस्य भाष्यस्य नाम लिखतु।
5. 'चूडाकरणसंस्कारः' मनुदिशा कदा भवति ?
6. ब्राह्मणब्रह्मचारिणः यज्ञोपवीतसंस्कारः कदा भवति ?
7. कति आश्रमाः भवन्ति ?
8. ब्रात्यम् इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
9. व्याहृतित्रयं किम् ?
10. मनुस्मृत्यानुसारं ब्राह्मणस्य उपनाम किम्?

टिप्पणी प्रदेया (केषाञ्चित् पञ्चानाम्)

6×5=30

11. मनुस्मृतिः
12. ब्रात्यदोषः
13. उपनयनसंस्कारः
14. अन्नप्राशनम्
15. क्षत्रियवर्णधर्मः
16. श्रौतधर्मः
17. "यं मातापितरौ क्लेशं सहेते सम्भवे नृणाम्।
न तस्य निष्कृतिः शक्या कर्तुं वर्षशतैरपि ॥" -व्याख्या करोतु।

निम्नोक्तेषु चतुर्णामुत्तरं देयम् -

10×4=40

18. मनुस्मृतिग्रन्थस्य द्वितीयाध्यायस्य मुख्यविषयान् उपस्थापयतु।
19. मनुस्मृत्यानुदिशा यज्ञोपवीतसंस्कारमधिकृत्य प्रबन्धमेकं प्रस्तूयताम्।
20. "वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीले तद्विदाम्।
आचारश्चैव साधूनामात्मनस्तुष्टिरेव च ॥" -श्लोकं सप्रसङ्गं व्याख्यायत।

21. “स्वायंभुवस्यास्य मनोः षड्वंश्या मनवोऽपरे ।
सृष्टवन्तः प्रजाः स्वाः स्वा महात्माना महौजसः॥”- इति श्लोकं सप्रसंगं
व्याख्यायत ।
22. मनुस्मृत्यानुसारेण चर्तुवर्णान् धर्मान् विवृणोतु ।
23. धर्मसूत्रानुदिशा षोडशसंस्कारविषये निबन्धमेकं प्रस्तूयताम् ।
